

206

Aan de leden van het CVIN

Kenmerk: 00G393713

19 oktober 2000

Ten behoeve van de CVIN-vergadering van 20 oktober a.s. zend ik u

- a. De concepttekst inzake de reactie van de Europese Commissie op de notificatie van het wetsvoorstel Wiv. Deze tekst is opgesteld in samenwerking met in Europees recht gespecialiseerde juristen en aangepast naar aanleiding van de bespreking in de Adviesgroep 7C van 16 oktober jl. Deze tekst wordt besproken onder agendapunt 3.
- b. Een memo van de secretaris inzake de notitie "Het grootschalig afluisteren van moderne telecommunicatiesystemen". Deze notitie bevat de conclusies en aanbevelingen van de Adviesgroep 7C ten behoeve van het CVIN en kan worden besproken bij agendapunt 4.

Vol
commissie
- wet
[initials]

Concept-tekst inzake de reactie op de UGM van de Europese Commissie op de notificatie van het wetsvoorstel Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

versie 16 oktober 2000

De Nederlandse regering heeft op 31 augustus 2000 de Uitvoerig Gemotiveerde Mening van de Europese Commissie ontvangen op EU-notificatie 2000/0282/NL over het wetsvoorstel inzake de Wet houdende regels met betrekking tot de inlichtingen- en veiligheidsdiensten alsmede houdende wijziging van enkele wetten (Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten). De UGM is tevens voorzien van een aantal opmerkingen. Met name bij het lezen van de opmerkingen kwam bij de Nederlandse regering de vraag op of de Commissie bij tijd en wijle niet een te ruime uitleg geeft aan haar bevoegdheden in het kader van de notificatie. Dit geconstateerd hebbende, heeft de Nederlandse regering desalniettemin getracht de gestelde vragen zo goed mogelijk te beantwoorden.

I. Uitgebreid gemotiveerde mening

Allereerst somt de Commissie in paragraaf 1.1 een groot aantal bepalingen uit het wetsvoorstel op. In paragraaf 2.1 constateert de Commissie dat deze bepalingen een belemmering vormen voor de uitoefening van economische activiteiten tot het verrichten van diensten voor zowel de vrijheid van vestiging (artikel 43 EG-Verdrag) als voor het vrije verkeer van diensten (art. 49 EG-Verdrag). De Commissie geeft aan dat dergelijke restricties gerechtvaardigd moeten zijn overeenkomstig de eisen uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie om met het EG-Verdrag verenigbaar te zijn. De Commissie wijst daarbij in het bijzonder op het feit dat de 'vitale economische belangen' die in het wetsvoorstel opgenomen zijn geen zelfstandige dwingende reden van algemeen belang kunnen zijn.

De Nederlandse regering wil daarop als volgt reageren. De bepalingen die de Commissie aanhaalt zijn zonder onderscheid van toepassing op alle aanbieders van de daarin genoemde diensten. Zij zullen derhalve zonder discriminatie worden toegepast. De rechtvaardiging van de in de door de Commissie aangehaalde bepalingen is gelegen in de bescherming van de nationale veiligheid. De Commissie wijst er op dat dit een door het Hof geaccepteerde dwingende reden van algemeen belang is. De toevoeging 'vitale economische belangen' was oorspronkelijk gekozen om buiten twijfel te stellen dat ook vitale economische belangen onderdeel uit kunnen maken van de nationale veiligheid. Uw opmerkingen hebben mij echter bewust gemaakt van het feit dat deze toevoeging ook anders opgevat kan worden. Ik heb daarom besloten het onderzoek doen met het oog op vitale economische belangen als zelfstandige bevoegdheid voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten uit het wetsvoorstel te schrappen. Daarmee blijft het onderzoek doen ten behoeve van de nationale veiligheid als enige taak staan.

meer
nuttig
e snelle
doen

De Nederlandse regering is van mening dat zij hiermee aan de bezwaren van de Commissie tegemoet is gekomen, zodat van schending van de artikelen 43 en 49 van EG-Verdrag, zo dit al het geval was, nu in ieder geval geen sprake meer is.

Aan het einde van paragraaf 1.2 wijst de Commissie op de noodzaak om de maximale duur van restricties aan te geven. De Commissie verwijst daarbij naar artikel 27, derde lid, van het wetsvoorstel. De Nederlandse regering veronderstelt dat deze opmerking op een misverstand berust nu het genoemde artikel juist uitdrukkelijk stipuleert dat de opdracht aan een bepaalde aanbieder om gegevens te verstrekken de periode moet bevatten waarover de gegevens moeten worden verstrekt. Bovendien is in artikel 31 uitdrukkelijk bepaald dat de uitoefening van deze

bevoegdheid evenredig dient te zijn met het daarmee beoogde doel en is in artikel 32 opgenomen dat de uitoefening van deze bevoegdheid onmiddellijk dient te worden gestaakt indien het doel waartoe de bevoegdheid is uitgeoefend is bereikt. Daarmee is naar de mening van de Nederlandse regering aan de eisen van evenredigheid en rechtszekerheid voldaan.

In paragraaf 1.3. noemt de Commissie een aantal aspecten die betrekking hebben op de bescherming van persoonsgegevens. Zij wijst daarbij op de mogelijke strijdigheid van een aantal bepalingen met Richtlijn 95/46/EG alsmede Richtlijn 97/66/EG.

Artikel 30 uit het wetsvoorstel betekent naar de mening van de Commissie een schending van beide genoemde richtlijnen voor zover dit artikel zou kunnen leiden tot een beperking van de belangen uit beide richtlijnen zonder dat deze neergelegd zijn in een 'wettelijke maatregel'. Bij nadere beschouwing is de Nederlandse regering met de Commissie van mening dat het voorgestelde artikel 30 niet voldoet aan de eisen van kenbaarheid en voorzienbaarheid die daar aan gesteld moeten worden. De Nederlandse regering heeft daarom besloten het artikel uit het wetsvoorstel te schrappen. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan het bezwaar van de Commissie ten aanzien van mogelijke schending op dit punt van genoemde richtlijnen.

Ten aanzien van Richtlijn 97/66/EG wijst de Commissie bovendien op het feit dat deze richtlijn in artikel 14 niet 'andere gewichtige belangen van de staat', noch 'vitale economische belangen' noemt als geldige reden voor het beperken van de in de richtlijn opgenomen rechten en plichten. In reactie daarop wil de Nederlandse regering het volgende opmerken. In artikel 6 van het wetsvoorstel krijgt de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst in het belang van de nationale veiligheid tot taak het verrichten van onderzoek met betrekking tot organisaties en personen die door de doelen die zij nastreven, dan wel door hun activiteiten aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, dan wel voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van de staat; (...). Hieruit volgt dat de onderzoeken van de dienst slechts kunnen geschieden als het belang van de nationale veiligheid in het geding is. Met name betekent dit dat de 'andere gewichtige belangen van de staat' slechts belangen kunnen zijn die begrepen kunnen worden onder het begrip 'nationale veiligheid'. De bescherming van de nationale veiligheid wordt in artikel 14, eerste lid, van Richtlijn 98/66/EG expliciet genoemd als geldige reden voor beperking van de rechten en plichten in de richtlijn. Op dit punt is er naar de mening van de Nederlandse regering dus geen sprake van schending van de Richtlijn door de bepaling uit het wetsvoorstel.

Met betrekking tot de 'vitale economische belangen' is hiervoor reeds toegezegd dat deze zinsnede uit het wetsvoorstel geschrapt wordt, zodat ook op dat punt geen sprake meer kan zijn van schending van een richtlijn.

De Nederlandse regering meent met het voorgaande op zodanige wijze met uw opmerkingen rekening te hebben gehouden, dat geen sprake meer kan zijn van schending van de artikelen 43 en 49 van het EG-Verdrag, noch van de Richtlijnen 95/46/EG en 97/66/EG.

II Opmerkingen

Op de door de Commissie gemaakte opmerkingen wil de Nederlandse regering als volgt reageren.

Van de algemene opmerking dat ieder toekomstig regelgevend besluit inzake het vastleggen of opleggen van andere verplichtingen betreffende de uitvoering van genoemde activiteiten aanmeldingsplichtig is, heeft de Nederlandse regering goede nota genomen.

Redden
- er was
- om?
- om
- wat en - ?

Ook heeft de Nederlandse regering kennis genomen van de opmerkingen van de Commissie in paragraaf 2.2 met betrekking tot het vrije verkeer van diensten (artikel 49 EG-Verdrag). Zij zal deze ter harte nemen. Het spreekt daarbij voor zich dat aan buitenlandse dienstverleners geen verplichtingen zullen worden opgelegd die niet gerechtvaardigd kunnen worden door de nationale veiligheid.

De Commissie wil graag vernemen hoe de geheimhoudingsplicht van gegevensbeveiligers (artikel 17 van Richtlijn 95/46/EG) en aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en -diensten (artikel 4 van Richtlijn 97/66/EG) geïmplementeerd wordt. De Nederlandse regering kan hier als volgt op antwoorden. Artikel 17 van Richtlijn 95/46/EG is geïmplementeerd in artikel 13 van de Wet bescherming persoonsgegevens. Artikel 4 van Richtlijn 97/66/EG is geïmplementeerd in artikel 11.3 van de Telecommunicatiewet.

De Commissie zou graag vernemen waarom de toestemming van de betrokken minister volstaat voor het met een technisch hulpmiddel direct aftappen, ontvangen, opnemen en af luisteren van elke vorm van gesprek, telecommunicatie of gegevensoverdracht door middel van een geautomatiseerd werk (artikel 25, lid 2), terwijl een last van de rechtbank te Den Haag nodig is om brieven en andere geadresseerde zendingen te openen (artikel 23, lid 1). Het antwoord op deze vraag is als volgt. Dit in het wetsvoorstel inlichtingen- en veiligheidsdiensten gemaakte onderscheid hangt samen met het geldende artikel 13 van de Nederlandse Grondwet. Het telefoongeheim is in dit artikel op een andere wijze beschermd dan het briefgeheim. Ingevolge artikel 13, tweede lid, van de Grondwet zijn inbreuken op het telefoon- en telegraafgeheim toegestaan in de gevallen bij de wet bepaald, door of met machtiging van hen die daartoe bij de wet zijn aangewezen. Op grond van de huidige Nederlandse wetgeving wordt de machtiging voor dergelijke inbreuken door de Binnenlandse veiligheidsdienst thans reeds op ministerieel niveau verleend. Inbreuken op het briefgeheim zijn op grond van het eerste lid van artikel 13 Grondwet toegestaan in de gevallen bij de wet bepaald, op last van de rechter. Ingevolge de Nederlandse Grondwet dient voor inbreuken op het briefgeheim derhalve een last van de rechter aanwezig te zijn. Overigens bestaat het voornemen bij de Nederlandse regering om artikel 13 van de Grondwet onder meer aldus te wijzigen dat het vereiste van een rechterlijke last, voor zover het gaat om het mogen openen van brieven door de diensten in het kader van hun taakuitoefening wordt vervangen door het vereiste van een last af te geven door de betrokken minister.

De Commissie acht het ook relevant te vernemen waarom de duur van de toestemming bij de wet wordt vastgesteld op (ten minste) drie maanden in plaats van afhankelijk te zijn van de noodzaak in een concreet geval.

De toestemming om een bepaalde bijzondere bevoegdheid (zoals bijv. omschreven in artikel 25) uit te oefenen is in tijd begrensd. De toestemming wordt, tenzij bij of krachtens de wet anders is bepaald, slechts verleend voor een periode van *ten hoogste* drie maanden, zij het met de mogelijkheid van verlenging (artikel 19, derde lid). De toestemming kan derhalve ook voor minder dan drie maanden worden verleend. De termijn van drie maanden komt thans reeds voor bij de bijzondere last die aan het hoofd van de Binnenlandse veiligheidsdienst kan worden verleend op grond van artikel 139a tot en met artikel 139c van het wetboek van Strafrecht. Deze termijnstelling brengt met zich dat telkens voorafgaand aan de mogelijke verlenging van die termijn, dient te worden bezien of de uitoefening van de desbetreffende bevoegdheid nog noodzakelijk is. Daarbij zal het toetsingskader zoals neergelegd in artikel 31 van het wetsvoorstel een belangrijke rol spelen. Tenslotte wijst de Nederlandse regering nog

op artikel 32 dat bepaalt dat de uitoefening van een bevoegdheid als bedoeld in deze paragraaf onmiddellijk wordt gestaakt, indien het doel waartoe de bevoegdheid is uitgeoefend is bereikt dan wel met de uitoefening van een minder ingrijpende bevoegdheid kan worden volstaan.

Bovendien, zo stelt de Commissie, wordt er geen reden gegeven waarom er geen enkele toestemming nodig is voor het ontvangen en opnemen van niet-kabelgebonden telecommunicatie alsmede het ongedaan maken van de versleuteling van gegevens die hun oorsprong of bestemming hebben in andere landen (artikel 25a, lid 1 en lid 2). Dezelfde vraag wordt opgeworpen met betrekking tot gesprekken en dergelijke die betrekking hebben op militair berichtenverkeer (artikel 25, lid 8) en het met een technisch hulpmiddel ongericht ontvangen en opnemen van niet-kabelgebonden telecommunicatie, inclusief de bevoegdheid om versleuteling van de telecommunicatie ongedaan te maken (artikel 26, lid 1 en lid 2). De Nederlandse regering merkt op dat in de toelichtende stukken bij het wetsvoorstel hierop wordt ingegaan. De reden waarom voor de uitoefening van de in artikel 25a, eerste lid omschreven bevoegdheid geen toestemming is vereist, is gelegen in de aard van de activiteit. Het gaat hierbij om de verkenning van de communicatie, waarbij getracht wordt de aard van de communicatie of identiteit van de persoon of organisatie waarvan de communicatie afkomstig is, vast te stellen. De bevoegdheid is er evenwel niet op gericht van de volledige inhoud van de communicatie kennis te nemen. Er mag ingevolge het derde lid van artikel 25a slechts een aantekening van de identiteit worden gemaakt. In de bijzondere situatie dat kennisneming van de volledige telecommunicatie voor de taakuitvoering van de diensten noodzakelijk mocht blijken, mag van de opgenomen telecommunicatie pas worden kennisgenomen indien daarvoor ingevolge het vierde lid van artikel 25a een machtiging is verkregen.

De Nederlandse regering heeft afgezien van het stellen van het toestemmingsvereiste voor het ontvangen en opnemen van niet-kabelgebonden militair berichtenverkeer omdat de uitoefening van de bevoegdheid niet gericht is op een bepaald persoon. Het gaat om een continue activiteit gericht op militaire organisaties waarvan het monitoren van belang is voor de taakuitvoering van de Militaire inlichtingendienst en waarbij het stellen van het toestemmingsvereiste geen toegevoegde waarde heeft.

Ten aanzien van artikel 26 merkt de Nederlandse regering het volgende op. Dat voor de uitoefening van deze bevoegdheid geen toestemming is vereist als bedoeld in artikel 19 van het wetsvoorstel, hangt samen met het feit dat bij de uitoefening van de in artikel 26, eerste lid, omschreven bevoegdheid etherverkeer wordt ontvangen dat via een bepaald satellietkanaal wordt verzonden, *zonder dat daarbij kennis wordt genomen van de inhoud van de gegevens*. Er is dan nog geen sprake van een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, meer in het bijzonder het telefoon- en telegraafgeheim. Daarvan is pas sprake op het moment dat aan de hand van de in artikel 26, derde lid, bedoelde selectiemethoden gegevens worden gezeefd. In dat geval is ingevolge het wetsvoorstel toestemming nadrukkelijk wel vereist.

De Commissie vat de bepalingen van de artikelen 23, 24, 25, 25a, 26, 27, 28 en 30 op als bepalingen op grond waarvan het de diensten toegestaan is alle gesprekken en verkeersgegevens te onderscheppen of aanbieders van telecommunicatienetwerken en -diensten te verzoeken alle gesprekken en/of verkeersgegevens te verzamelen, op te slaan en de versleuteling ervan ongedaan te maken als bedoeld in de Telecommunicatiewet 1998. Mocht dat het geval zijn, dan is een dergelijke algemene bevoegdheid en plicht om systematisch dergelijke gegevens en gesprekken te verzamelen, op te slaan en verder te verwerken prima facie in tegenspraak met artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens, met name als onlangs geïnterpreteerd door het Europees Hof voor de Rechten

van de mens in het arrest van 16 februari 2000 (Amann c/Zwitserland). De Commissie verzoekt de Nederlandse autoriteiten deze interpretatie van het wetsontwerp te bevestigen of te corrigeren.

De artikelen 23, 24, 25, 25a, 26, 27, 28 en 30 mogen niet zo worden opgevat dat op grond van deze bepalingen alle gesprekken of verkeersgegevens door de diensten zouden mogen worden onderschept en verzameld. Evenmin kunnen deze bepalingen zo worden opgevat dat aanbieders verplicht zouden kunnen worden om aan de uitoefening van alle bijzondere bevoegdheden medewerking te verlenen. Medewerking is immers alleen vereist in concrete gevallen waarvoor gericht toestemming is verleend. Ingevolge artikel 18 van het wetsvoorstel mogen bijzondere bevoegdheden slechts worden uitgeoefend voor zover dat noodzakelijk is voor een goede uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 6, tweede lid, onder a, en derde lid, en de taken, bedoeld in artikel 7, tweede lid, onder a, c en e. De omstandigheden waaronder de diensten hun taken (al dan niet door uitoefening van bijzondere bevoegdheden) kunnen uitvoeren, worden nader geconcretiseerd door een openbaar jaarverslag welke de diensten ingevolge artikel 8 van het wetsvoorstel dienen op te stellen. Zo'n jaarverslag dient in ieder geval inzicht te geven in de aandachtsgebieden waarop de dienst zijn activiteiten in het afgelopen jaar heeft gericht en de aandachtsgebieden waarop de dienst zijn activiteiten in het lopende jaar in ieder geval zal richten. Daarnaast wordt in artikel 13 van het wetsvoorstel aangegeven omtrent welke personen door de diensten gegevens kunnen worden verwerkt. Bovendien is als gevolg van het toestemmingsvereiste de uitoefening van de hierboven genoemde bijzondere bevoegdheden, waarvoor toestemming is vereist, gericht op bepaalde personen of organisaties. Tenslotte dient uiteraard bij de uitoefening van de bijzondere bevoegdheden te zijn voldaan aan andere in het wetsvoorstel gestelde voorwaarden. Hierbij kan nog met name worden gewezen op de in artikel 31 neergelegde beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Het onderhavige wetsvoorstel vormt al met al een voldoende nauwkeurig geformuleerde wettelijke regeling die de burger in staat stelt redelijkerwijs te voorzien welke gevolgen uit een bepaalde handelswijze kunnen voortvloeien. Het wetsvoorstel bevat dan ook een samenstel van bepalingen waarmee naar de mening van de Nederlandse regering wordt voldaan aan de eisen welke voortvloeien uit artikel 8 EVRM (zoals de eis dat een inbreuk in overeenstemming dient te zijn met de wet) en de daarmee samenhangende jurisprudentie (waaronder Amann c/Zwitserland) van het EHRM.

Wat de bevoegdheid om gegevens te selecteren aan de hand van identiteitsgegevens, nummers of trefwoorden (artikel 26, lid 3, onder a, b, c) betreft, zou de Commissie graag vernemen waarom de toestemming voor het gebruik van identiteitsgegevens en nummers wordt vastgesteld op drie maanden en die voor trefwoorden op een jaar, in plaats van afhankelijk te zijn van de noodzaak van geval tot geval.

De Nederlandse regering wil hier als volgt op reageren. Voor de selectie op grond van de in artikel 26, derde lid, onder a en b, genoemde criteria (identiteitsgegevens of een nummer als bedoeld in artikel 1.1, onder t, Telecommunicatiewet, dan wel enig ander technisch kenmerk) is in het wetsvoorstel hetzelfde regime toegepast als is voorzien in artikel 25 van het wetsvoorstel. De reden hiervoor is erin gelegen dat net als bij de in artikel 25 omschreven bevoegdheid er bij zo'n selectie ook op een op de persoon gerichte verzameling van gegevens plaatsvindt. De toestemming wordt, evenals bij de in artikel 25 omschreven bevoegdheid verleend voor een periode van ten hoogste drie maanden en kan telkens worden verlengd. Er dient dan ook vooraf eenzelfde noodzakelijkheidstoets plaats te vinden als hierboven ten aanzien van artikel 25 is aangeduid. Voor zover het gaat om selectie op grond van criteria als bedoeld in artikel 26, derde lid, onder c (aan onderwerpen gerelateerde trefwoorden) kan de

toestemming worden verleend voor ten hoogste één jaar. Deze afwijkende toestemmingstermijn hangt samen met het feit dat hier niet op voorhand sprake is van een gerichte zoekactie naar gegevens die betrekking hebben op een concrete persoon (en waarbij dus direct de persoonlijke levenssfeer in het geding is), maar van een zoeken naar gegevens die van belang zijn voor een bepaald onderzoek waar de betrokken dienst mee bezig is, zoals bijvoorbeeld proliferatie van chemische wapens.

De Commissie vat artikel 18 op als een artikel op grond waarvan de uitoefening van de bevoegdheden als genoemd in die paragraaf onderworpen wordt aan een noodzakelijkheidsonderzoek. Artikel 19 bepaalt dat in principe de toestemming van de bevoegde minister of namens deze het betrokken hoofd van een dienst noodzakelijk is voor de uitoefening van deze bevoegdheden. Artikel 31, lid 1, bepaalt dat de uitoefening van bevoegdheden slechts geoorloofd is, indien de verzameling van gegevens niet anderszins kan geschieden (bijv. door raadpleging van voor een ieder toegankelijke informatiebronnen). Artikel 31, lid 2, bepaalt dat indien besloten wordt tot uitoefening van een of meer bevoegdheden als bedoeld in deze paragraaf, slechts die bevoegdheid wordt uitgeoefend die gelet op de te beschermen belangen en de gevolgen voor de betrokkene, het minste nadeel voor de betrokkene oplevert. De Commissie zou graag vernemen of de betrokken minister (of diens vertegenwoordiger) en de rechtbank in Den Haag deze noodzakelijkheids- en evenredigheidsoverwegingen in aanmerking nemen wanneer ze al dan niet toestemming verlenen of dat alleen de uitvoerende diensten ze in aanmerking nemen. Het ziet ernaar uit dat deze evenredigheidsoverwegingen zowel in aanmerking moeten worden genomen op het niveau van de implementatie ervan. De Commissie zou ook graag vernemen of de artikelen 18 en 31 van toepassing zijn in gevallen waarvoor geen toestemming in de zin van artikel 19 vereist is.

De Nederlandse regering merkt hierover het volgende op. In het wetsvoorstel wordt bij de regeling van de bijzondere bevoegdheden de eis gesteld dat het verzoek om toestemming voor de uitoefening van de bijzondere bevoegdheid de redengeving dient te bevatten waarom de uitoefening van de bijzonder bevoegdheid noodzakelijk is. De toestemmingverlenende autoriteit zal dan ook noodzakelijkheids- en evenredigheidsoverwegingen in aanmerking nemen bij de beslissing om al dan niet toestemming te verlenen voor de uitoefening van de bijzondere bevoegdheid.

De artikelen 18 en 31 zijn ook van toepassing indien voor de uitoefening van de bijzondere bevoegdheid geen toestemming is vereist. Wel dient hierbij te worden opgemerkt dat het ontbreken van het stellen van een toestemmingseis in het wetsvoorstel doorgaans samenhangt met het gegeven dat door uitoefening van die bijzondere bevoegdheid niet het recht op de persoonlijke levenssfeer wordt geschaad. Dit laatste gegeven zal ook bij de op grond van artikel 18 en artikel 31 te maken afweging een belangrijke rol spelen.

Ook verneemt de Commissie graag of de “doelstellingen” als genoemd in artikel 31, lid 3 en lid 4, de belangen zijn waarnaar in de artikelen 6 en 7 van het wetsontwerp verwezen wordt. Mocht dat het geval zijn, dan zou een toelichting wenselijk zijn; mocht dat niet het geval zijn, dan is het relevant om te weten wat deze “doelstellingen” zijn.

De Nederlandse regering wil hier als volgt op reageren. Het woord "doel" in het derde en vierde lid van artikel 31 ziet op de uitoefening van een bijzondere bevoegdheid. Het doel van de uitoefening van zo'n bevoegdheid is er op gericht informatie te verkrijgen welke voor de uitvoering van de in de artikelen 6 en 7 omschreven taken van de diensten van belang is. In het derde en het vierde lid van artikel 31 is vastgelegd dat de uitoefening van een bijzondere bevoegdheid dient te voldoen aan de eisen van subsidiariteit en proportionaliteit.

De Commissie zou graag vernemen of de in artikel 35, lid 2, onder c, bedoelde mededeling van gegevens aan "andere personen of instanties wie deze aangaan" ook personen en instanties in derde landen betreffen. Dezelfde vraag wordt opgeworpen door artikel 37a, lid 1. Mocht dat het geval zijn, dan moeten de artikelen 25 en 26 van Richtlijn 95/46/EG nageleefd worden inzake de doorgifte van persoonsgegevens naar derde landen.

Hierover merkt de Nederlandse regering het volgende op. Met de in artikel 35, tweede lid, onder c, bedoelde "andere personen of instanties wie deze aangaan" en met de in artikel 37a, eerste lid, bedoelde "personen of instanties betrokken bij de uitvoering van een publieke taak" worden Nederlandse instanties of personen bedoeld.

Inlichtingenverstrekking door de diensten aan andere landen zal altijd geschieden aan de in artikel 35, eerste lid, onderdeel d, genoemde daarvoor in aanmerking komende inlichtingen- en veiligheidsdiensten van andere landen, alsmede andere daarvoor in aanmerking komende internationale beveiligings-, verbindingsinlichtingen- en inlichtingenorganen. Met betrekking tot Richtlijn 95/46/EG kan worden opgemerkt dat deze in Nederland is geïmplementeerd met de Wet bescherming persoonsgegevens. In lijn met overweging 16 en artikel 3, tweede lid, van Richtlijn 95/46/EG bepaalt de Wet bescherming persoonsgegevens overigens in artikel 2, tweede lid, onderdeel b, dat deze wet niet van toepassing is op verwerkingen ten behoeve van de uitvoering van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Wat artikel 54 betreft omtrent de mededeling van gegevens naar inlichtingen- en veiligheidsdiensten in andere landen, zou de Commissie het zinvol vinden te weten of de "belangen" waarnaar wordt verwezen, de belangen zijn die worden genoemd in artikel 6 van het wetsontwerp. Wederom geldt volgens de Commissie dat, voorzover ook diensten van derde landen hieronder vallen, de eisen van de artikelen 25 en 26 van Richtlijn 95/46/EG van toepassing zijn.

Hierover merkt de Nederlandse regering het volgende op. Wanneer in artikel 54 van het wetsvoorstel wordt gesproken over "door deze instanties te behartigen belangen" wordt hiermee bedoeld op de belangen waarop de betreffende inlichtingen- en veiligheidsdiensten van andere landen zich op grond van hun taak dienen te richten. De verstrekking ingevolge het eerste lid van artikel 54 is slechts toestaan voor zover deze belangen niet onverenigbaar zijn met de belangen die de diensten hebben te behartigen en een goede taakuitvoering door de diensten zich niet tegen de verstrekking verzet. Met "de belangen die de diensten hebben te behartigen" wordt bedoeld op de belangen die herleidbaar zijn tot de taakomschrijvingen van de diensten in artikel 6 en artikel 7 van het wetsvoorstel.

Voor wat betreft Richtlijn 95/46/EG kan worden verwezen naar de hierboven gemaakte opmerkingen.

MEMO

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN
Kabinet van de Minister-President

Aan : De leden van het CVIN

Datum : 8 september 2000

Van :

Betreft : memo van de secretaris bij agendapunt 4

C.C. :

Ter voldoening van een toezegging van de minister van Justitie in de Ministerraad om de MR te zullen informeren over "Echelon" zijn, op initiatief van het ministerie van Justitie, een tweetal werkdocumenten opgesteld welke u bij de agenda aantreft. Enerzijds wordt hierin ingegaan op de technische aspecten, anderzijds op de juridische aspecten. Ik vestig er, mede namens Justitie, nadrukkelijk de aandacht op dat beide documenten slechts een eerste aanzet zijn, bedoeld om een gemeenschappelijk referentiekader te schetsen.

Beide notities zijn besproken in de Adviesgroep 7C. Daarin was men van oordeel dat de notities moeten worden samengevoegd. Ten aanzien van de notitie inzake de technische aspecten constateerde de Adviesgroep dat onvoldoende tot uitdrukking werd gebracht dat de notitie, voor wat betreft alle onderdelen, gebaseerd was op open bronnen en dus niet de mening of conclusie van de overheid bevat. Wel bevat deze notitie een aantal elementen die in de definitieve notitie kunnen worden opgenomen.

De Adviesgroep stelde het volgende traject voor:

Ten eerste de opstelling van een notitie ten behoeve van de MICIV, waarin opgenomen alle elementen van beide notities en daaraan toegevoegd een uitleg over hetgeen er binnen de EU op dit gebied gaande is en een uitleg ten aanzien van de mogelijke beveiligingsmaatregelen. De MICIV kan vervolgens besluiten op welke wijze de MR geïnformeerd dient te worden.

Ten tweede de opstelling van een conceptbrief welke kan worden gezonden aan de Tweede Kamer.

Ten aanzien van een openbaar te maken brief is opgemerkt dat consultatie van buitenlandse zusterdiensten noodzakelijk kan blijken.